

ДОМЕНИ ФІЛОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ

Статтю присвячено доменам філологічної компетентності, які є кінцевим результатом навчання, та їхньому подальшому вдосконаленню у формуванні професіоналізму майбутніх фахівців. Розглянуто діяльність таких учених-практиків і теоретиків, що досліджували проблему філологічної компетентності, як Р. О. Гришкова, О. Б. Колодич, А. О. Лановенко, D. S. Rychen та L. Salganik, О. М. Семенов, Л. В. Скуратівський. Простежено шлях розвитку видів філологічної компетентності, а також етапи становлення й розвитку ключових компетентностей. Зазначено, що фахівець, володіючи доменом філологічної компетентності, у змозі передати студентам поглиблені знання і в кінцевому підсумку самі студенти стануть компетентними у своїй галузі. Наведено приклад підвищеної компетентності для студентів, які вивчають українську філологію, це додаткові джерела інформації, що значно розширяють світогляд студентів. Ці джерела повинні відкрити для студента нові сторінки з життя та творчості українських письменників, які будуть ефективним помічником у роботі фахівців.

Ключові слова: домен; філологічна компетентність; домен філологічної компетентності; самореалізація; гомогенні задачі; самоконтроль; пріоритети освіти; формування професіоналізму; вдосконалення.

Постановка проблеми. На сучасному етапі новим поштовхом для розповсюдження та уточнення змісту терміна «компетентність» в усьому цивілізованому світі стало визнання того факту, який свідчить про готовність студента до успішного життя в умовах інформаційного суспільства. Усім відомо, що кожне суспільство вимагає все більшого обсягу інформації і цілком зрозуміло, що зараз потрібно формувати основні, базові компетентності в студентів усіх спеціальностей, у тому числі філологічних, що дасть змогу виховати справжнього фахівця-філолога.

Аналіз досліджень і публікацій. Закон України «Про вищу освіту» трактує якість вищої освіти як «сукупність якостей особи з вищою освітою, що відображає її професійну компетентність, ціннісну орієнтацію, соціальну спрямованість і зумовлює здатність задовольняти як особисті духовні і матеріальні потреби, так і потреби суспільства» (стаття 1) [6, с. 1-8]. Проблемою філологічної компетентності займалися такі вчені-практики та теоретики, як Р. О. Гришкова [4], О. Б. Колодич [7], А. О. Лановенко [9], D. S. Rychen та L. Salganik [19], О. М. Семенов [16], Л. В. Скуратівський [17]. У зв'язку з цим ми вважаємо цю тему **актуальною**. З'ясування значення доменів філологічної компетентності у формуванні професіоналізму майбутнього філолога є основною **метою** нашої статті.

Завдання статті полягає в тому, щоб проаналізувати змістове наповнення понять «компетентність», «компетенція», «компетентнісний підхід» та «домени філологічної компетентності»; зробити огляд видів філологічної компетентності; виокремити етапи становлення й розвитку ключових компетентностей;

дати уявлення про поступовий характер становлення фаховості філологів у вигляді схеми (рис. 1).

Виклад основного матеріалу. Узагалі проблемі філологічної компетентності присвячено чимало досліджень, які стосуються окремих аспектів мови, спрямованих на підвищення професійної підготовки філологів. Так, О. Б. Колодич у статті акцентує свою увагу на розумінні **мови як діяльності** (діяльність спілкування, діяльність вербальної комунікації, мовленнєва діяльність) і, відповідно, виділяє мовленнєву компетентність, яка «не зводиться до автоматизованих навичок, а є такою творчою діяльністю, для якої характерні не навички, а вторинні вміння» [7, с. 56].

На думку М. І. Пентилюк, «**мовленнєва діяльність** – це вид діяльності (поряд із трудовою, пізнавальною та ін.), для якої характерні предметний мотив і цілеспрямованість». Одночасно «мовленнєва діяльність розглядають як систему мовленнєвих дій, що забезпечують спілкування» [14, с. 22]. Поруч з мовленнєвою, автор виділяє комунікативно-суспільну (мовленнєве спілкування, основане на взаємодії людей за допомогою мовлення) та індивідуально-психічну (визначається особливостями характеру, мовними здібностями тощо) сфери діяльності. Ці складові ґрунтуються на комунікативно-діяльнісному підході до вивчення мови [14, с. 22]. Схожі погляди на цю проблему має С. Єрмоленко, яка повністю розділяє думку М. І. Пентилюк.

Своє бачення цієї проблеми має Л. В. Скуратівський, який вважає, що є необхідним додати, посилаючись на «Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти», три важливих компонента компетентності:

лінгвістичний, який уключає лексичні, фонологічні, синтаксичні знання і вміння; соціолінгвістичний стосується соціокультурних умов користування мовою, а також пронизує весь процес спілкування між представниками різних культур; прагматичний пов'язаний з функціональним уживанням лінгвістичних засобів: продукуванням мовних функцій, актів мовлення тощо [5, с. 13].

У статті Л. В. Скуратівський висловлює думку, що трьох вищезначених компонентів для визначення комунікативної компетентності недостатньо і тому він пропонує ввести термін, який би відображав «теорію і передову педагогічну практику навчання мови, сприяв би розквіту і особистості, і всього суспільства. Саме таким терміном є **«мовленнєвий розвиток»**, що вже увійшов в ужиток у сфері вітчизняної методичної науки» [17, с. 3]. Під «мовленнєвим розвитком» він розуміє «систему психофізіологічних, мовленнєвих, когнітивних, креативних, світоглядних, духовних якостей особистості, що забезпечують певний рівень змістовності, суспільної значущості і цінності, виразності, мовної довершеності, комунікативної доцільності висловлювання, у цілому його ефективності» [17, с. 4].

Поняття «професійна компетентність» стосується також іншомовної соціокультурної компетенції, яку можна визначити таким чином: «іншомовна соціокультурна компетенція студента нефілологічної спеціальності – це його здатність мобілізувати знання, вміння та навички, надбані в процесі вивчення іноземної мови, для пошуку, обробки й використання соціокультурної інформації в конкретній ситуації для вирішення конкретних професійних проблем у процесі міжкультурного спілкування» [4, с. 56-57].

Як уважає О. М. Семенов, однією з тенденцій у розвитку філологічної компетентності у XXI столітті є формування культурознавчої компетенції філологів. Такі науки, як етно- та соціолінгвістика, лінгвокультурологія, лінгвістика тексту, комунікативна і когнітивна лінгвістика, риторика, психолінгвістика, педагогічна психологія, психологія професії та педагогічна антропологія поглиблюють культурологічну підготовку філологів. Таким чином, «сучасні навчальні заклади чекають на випускників філологічного факультету, котрі мають сформований художній смак, володіють комплексом взаємопов'язаних мовно-літературних і загальномистецьких знань і вмінь, виховуватимуть культуромовну особистість ... на засадах діалогу мистецтв» [16, с. 12].

О. А. Кучерява приділяє увагу дискурсивній компетенції, яку розуміє як «здатність мовної особистості будувати і сприймати цілісні дискурси різних типів (усні і писемні) відповідно до комунікативного наміру в межах конкретної ситуації спілкування з урахуванням специфіки їх семантико-прагматичної та граматичної організації на макро- і макрорівні та взаємозв'язку екстралінгвістичних і лінгвістичних компонентів» [8].

Наступним аспектом компетентнісного підходу до підготовки майбутнього філолога є інформаційно-комунікаційна компетентність (ІКК), яка, на наш погляд, розкривається в її здатності працювати з інформаційними потоками та різними джерелами. З

точки зору А. О. Лановенко, ІКК з посиланням на статтю О. Зайцевої, пише, що «це складний індивідуально-психологічний стан, що досягається в результаті інтеграції теоретичних знань і практичних умінь працювати з інформацією різних видів, використовуючи нові інформаційні технології» [9].

Ми можемо зробити висновок, що професійна компетентність – це поняття універсальне, а не вузькоспеціалізоване і виступає орієнтиром для формування компетентного спеціаліста будь-якої галузі.

Організація педагогічного процесу професійної підготовки сучасного фахівця має бути спрямована передусім на формування та розвиток власної *професійної компетентності*.

Учені умовно виокремлюють три етапи становлення й розвитку понять ключових компетентностей в освіті.

Перший етап (1960-1970 рр.) характеризується введенням категорії «компетенція», створенням передумов розмежування понять компетенція/компетентність. З тих часів розпочинається дослідження різних видів мовленнєвої компетенції, введення поняття «комунікативна компетентність».

Другий етап (1970-1990 рр.) характеризується використанням категорії компетенція/компетентність в економіці та в навчанні спілкуванню. У цей період звертається увага на такі важливі категорії, які підходять до філологічного профілю: комунікативність; готовність до виконання прямих обов'язків; здібність оволодівати знаннями та вміння їх використовувати і передавати; самоконтроль.

Третій етап дослідження компетентності як наукової категорії починається з 1990 року, де професійна компетентність стає предметом спеціального всебічного аналізу. Поняття «педагогічна компетентність» включає знання, вміння, навички, а також способи і прийоми їх реалізації у діяльності, спілкуванні, розвитку (саморозвитку особистості) [13, с. 451-452].

На основі досвіду більше 100 університетів з 16 країн-учасниць Болонського процесу відібрано 30 загальних компетенцій з 3 категорій: інструментальні, міжособистісні і системні. Серед **інструментальних компетенцій** виділяються такі навички й вміння, як комп'ютерні, лінгвістичні та комунікативні компетенції.

Цей набір включає: здатність до аналізу та синтезу; вміння організувати і планувати; базові загальні знання; базові знання з професії; комунікативні навички з рідної мови; елементарні комп'ютерні навички; навички оперування інформацією (здатність отримувати та аналізувати інформацію з різних джерел); здатність вирішувати проблеми; здатність приймати рішення.

Що стосується **міжособистісних компетенцій**, на нашу думку, головним для філологів є: прихильність до етичних цінностей; здатність співпрацювати з експертами в інших предметних галузях; здатність працювати в команді; здатність до критики та самокритики.

Системні компетенції охоплюють такі властивості якості для філологів, як-от: здатність застосовувати знання на практиці; дослідницькі здібності; здібність до навчання; здатність генерування нових ідей;

розуміння культур та звичаїв інших країн; здатність до розробки проектів та керування ними; здатність до ініціативи; відповідальність за якість; прагнення до успіху [2, с. 156-157].

Найбільш впливові всесвітні організації такі, як OECD (Організація економічного співробітництва і розвитку), UNESCO (Організація з освіти, науки та культури при ООН), the World Bank (Всесвітній Банк), ILO (Міжнародна організація праці), UNDP (Програма розвитку при ООН), які були спонсорами програми DeSeCo (програма з Визначення та відбору компетенцій: Теоретичні і Концептуальні Основи) займалися питаннями визначення та відбору компетенції з грудня 1997 року. Спеціалісти різних галузей освіти, бізнесу, охорони здоров'я шляхом спільних зусиль змогли виробити єдину концепцію стосовно ключових компетенцій.

Особливо це мало велике значення, тому що на другому міжнародному симпозиумі (Женева, лютий, 2002) були порушені питання потреб та пріоритетів освіти, а саме, «що можна очікувати від освіти, яка відбувається протягом усього життя, як досягти бажаних результатів, як реалізувати потенціал людини, як виживати, розвивати свої здібності, жити та працювати з гідністю, повноцінно брати участь в розвитку суспільства, приймати рішення...» [19].

На думку Rychen D. S. та Salganik L., природа компетенції складна, тому що вона визначається як сукупність взаємопов'язаних психічних особливостей, пізнавальних та практичних умінь і навичок, знань, мотивацій, ціннісних орієнтирів та емоцій. Тому термін «компетенція» та «уміння» не є синонімами. Термін «уміння» використовується, щоб визначити здатність виконувати складні моторні та/чи пізнавальні дії з легкістю, точністю і бути адаптованим до змінюючих умов, у той же час термін «компетенція» визначає складну систему дій, які охоплюють пізнавальні уміння, та інші не пізнавальні компетенції. У цьому випадку термін «компетенція» являє собою цілісну концепцію [19].

З вищезначеними визначеннями пов'язане поняття «домен». Французьке слово «domaine» походить від латинського *dominus*, що означає володіння лорда, абсолютне володіння приватною власністю, територія під контролем, але є фігуративне визначення цього поняття: сфера діяльності, впливу або думки (наприклад, домен комерції чи науки) [18, с. 464].

Домен компетентності – це сукупність відносно однорідних компетентностей, спрямованих на розв'язання гомогенних задач [12, с. 35].

Отже, домен компетентності цілої галузі науки, на відміну від домену компетентності окремо взятого предмета (предметні домени), за якими дуже складно сформулювати міжпредметні знання та уміння, характеризує здібності вирішувати більш широкі задачі. Таким чином, фахівець, володіючи доменом філологічної компетентності, у змозі передати студентам поглиблені знання і в кінцевому підсумку самі студенти стануть компетентними у своїй галузі. Зразком підвищеної компетентності для студентів, які вивчають українську філологію, можуть стати додаткові джерела інформації, що значно розширять

світогляд студентів. Ці джерела повинні відкрити для студента нові сторінки з життя та творчості українських письменників, які будуть ефективним помічником у роботі фахівців. Ми повинні пам'ятати тільки про одне, що ця інформація має бути правдивою, об'єктивною, перевіреною і в ніякому разі не викривленою в будь-яких ідеологічних та кон'юктурних цілях. Книга Михайла Назаренка «Поховання на могилі (Шевченко, якого знали)» – найповніше зібрання народних спогадів про Т. Г. Шевченка, так би мовити «паралельна біографія» Кобзаря, несподівана і захоплююча. Читач зможе ознайомитися з невідомими сторінками життя цієї видатної людини з автентичних документів, листів, цитат з газет тих часів та апокрифічних висловів, спогадів самого Т. Г. Шевченка, а також книга чудово проілюстрована як малюнками самого письменника, так і його сучасниками. У главі «Шукаю бога, а нахожду...» ми знаходимо таку цитату, датовану 29 червня, 1957 р., «О святые великие верховные апостолы, если бы вы знали, как мы запачкали, как изуродовали провозглашенную вами простую, прекрасную, светлую истину. Вы передрекли лжеучителей и ваше пророчество сбылось» [10, с. 195]. Подібних висловів можна навести велику кількість і кожна з цих цитат доповнює багатогранну особистість письменника.

Ще одна книга може збагатити знання і допоможе розвитку філологічної компетенції фахівців – це біографічний роман про Ольгу Кобилянську «Шарітка з Рунгу» Валерії Врублевської. Це дослідження цікаве тим, що воно відкриває до цього часу невідомі сторінки особистого життя письменниці. Вона не жила на самоті, а як і герої її творів любила свої мрії, рідних та друзів, все прощала, все терпіла. Її унікальне життя є фактологічною основою цього роману, в якому документ поєднується з авторським баченням героїні, її життєвої і літературної долі, часу, в якому вона жила, людей, з якими зналася. Вона сповідувала всі свої думки щоденнику: «Минав день за днем, а настрої не мінявся. Все чекала на якесь диво, або гаряче кохання! Шкода, але ні те, ні друге не приходило» [3, с. 195]. Це, здавалось б, незначна деталь її біографії глибоко характеризує деякі невідомі сторінки її життя. У рамках цієї статті немає можливості процитувати неймовірну кількість цікавих, а інколи і загадкових сторінок життя творчих людей. Це – предмет окремого дослідження, але одне зрозуміло, що подібна додаткова інформація буде добрим і необхідним «помічником» у формуванні компетентності майбутніх філологів.

Такі поняття, як «компетентність», «компетенція», «компетентнісний підхід» та «домени» широко вживаються в теорії і практиці цілого спектру різних навчальних дисциплін, серед яких філологічна галузь не є винятком. Для порівняння проаналізуємо різні джерела, які дають визначення вищезначених понять.

Велика Радянська Енциклопедія дає таке визначення слова «компетенція», яке походить від латинського *competentia*, що означає *сумісно досягаю, домагаюсь, відповідаю, підходжу*. У сучасній інтерпретації – сукупність повноважень якого-небудь органу або посадової особи, які установлені законом, статутом

цього органу або іншими положеннями [1, с. 585]. Такий авторитетний словник, як New Webster's Dictionary розглядає термін «компетенція», як адекватність, достатність, засоби для забезпечення всім необхідним, а поняття «компетентний» словник трактує як такий, що відповідає всім вимогам [18, с. 325]. Отже, у зв'язку з темою нашої статті ми можемо оперувати таким словосполученням, як домен філологічної компетенції.

Новий тлумачний словник української мови дає таку дефініцію поняттю «компетентний»: 1. Який має достатні знання в якій-небудь галузі; який з чим-

небудь добре обізнаний; тямущий; який ґрунтується на знанні; кваліфікований. 2. Який має певні повноваження; повноправний, повновладний. Щодо терміна «компетенція» словник формулює його, як: 1. Добра обізнаність із чим-небудь. 2. Коло повноважень якої-небудь організації, установи або особи [11, с. 874].

Формування домену компетентнісного підходу в підготовці майбутніх філологів можна представити у вигляді схеми, яка дає уявлення про поступовий характер становлення фаховості спеціалістів та наведено на рис. 1.

Рис. 1. Схема формування домену філологічної компетенції

Що стосується дидактичних принципів, то треба виявити мету та завдання навчання майбутнього філолога, обґрунтувати принципи та правила підготовки спеціалістів, окреслити зміст освіти і розробити форми, методи і прийоми навчання. Одним з найбільш актуальних завдань є визначення матеріальних та технічних засобів (аудіо-, відеоматеріалів, наочність, автентичні документи, проєктори, інформаційні технології) для формування філологічної компетентності майбутніх фахівців.

Дуже важливо в цій системі враховувати інноваційний підхід у підготовці філологів, які включають творчі методи і передовий досвід педагогів-новаторів. Наприклад, використання вправ, спрямованих на розвиток комунікативного потенціалу мови. Щодо компаративного підходу (порівняльно-історичне мовознавство) в літературі майбутній філолог повинен уміти порівнювати літературні стилі різних епох, знаходити спільні теми, які хвилюють людей.

Як відомо, міжпредметні зв'язки також відіграють важливу роль у становленні майбутніх спеціалістів. Різносторонній фахівець повинен цікавитися історією свого народу, уміти пояснити соціально-економічні умови розвитку суспільства і пояснити мовні особливості того чи іншого літературного твору. Не останню роль займає самовдосконалення фахівця-філолога. Робота з додатковими джерелами, відвідування

музеїв, театрів, зустрічі з сучасними письменниками тощо.

Якщо ці всі підходи будуть взаємопов'язані і ефективно використані, то в такому випадку ми отримемо висококомпетентного спеціаліста.

Наша мета – узагальнити те, що вже відомо про домену компетентності, про її оцінку та розвиток. Необхідно додати, що серед іншого дуже важливо зосередити увагу на *компетентну поведінку*, яка, насамперед, залежить від мотивації та здатності включатися в діяльність високого рівня, наприклад, проявляти ініціативу, брати відповідальність на себе, аналізувати свою роботу та роботу студентів, активно включатися в суспільну діяльність, прагнути вплинути на те, що відбувається у житті, адекватно уявляти такі поняття, як: ризик (іноді є сенс ризикнути своєю репутацією в спорі зі своїми опонентами); ефективність (праця фахівця повинна приносити користь та задоволення); лідерство (володіння лідерськими якостями); комунікація (уміння спілкуватися на професійні теми, бути цікавим співбесідником, уміти зацікавити і заразити своїм творчим ентузіазмом).

На думку Джона Равена, професора Единбургського університету (Шотландія), щоб «визначити наскільки ми просунулися в понятті природи компетентності, краще всього почати з прикладу. Розглянемо таку властивість, як «ініціатива». Її особливість тому, що

вона має внутрішню мотивацію. Будь-яку дію, яку людина здійснює ззовні не має сенсу описувати як «ініціативу». Тобто, щоб розвинути в людині готовність та здатність проявляти ініціативу, треба розвивати в неї схильність проявляти її за власним бажанням. Для того, щоб проявлена ініціатива

привела до успіху, людина повинна присвятити цьому багато часу і роздумів» [15, с. 151].

Наступні думки Джона Равена стосовно проявлення ініціативи як одного з компонентів компетентності можна проілюструвати у вигляді такої схеми, що наведено на рис. 2.

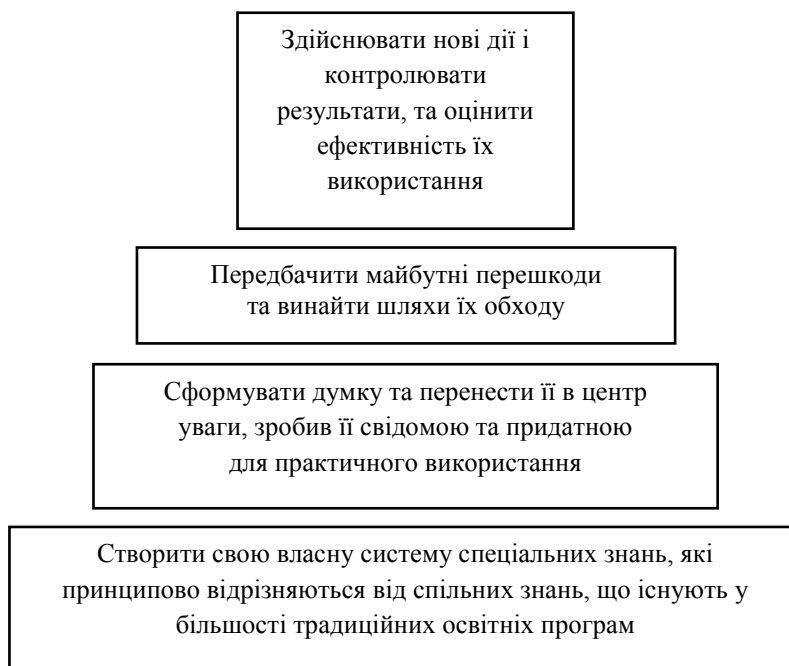

Рис. 2. Проявлення ініціативи як одного з компонентів компетентності

Усе це людина буде робити тільки в тому випадку, якщо мета заради якої він проявляє ініціативу дуже важлива для нього [15, с. 151]. Таким чином, ми дійшли висновку, що головне у формуванні компетентності будь-якої спеціальності, у тому числі філологічної, велике значення має мотивація, мета, ініціатива, а також когнітивні, емоціональні та вольові компоненти.

Висновки. Проаналізувавши аспекти філологічної компетенції та компетентності, ми вважаємо, що

тільки поєднання всіх вищезазначених елементів, можуть у підсумку сформувати всебічно розвинутого спеціаліста-філолога, який володіє багатим досвідом, знаннями, навичками та уміннями. Відтак процес формування в майбутніх філологів професійної компетентності вимагає вибору прогресивних технологій, які б змогли забезпечити ефективність перебігу цього процесу і високий кінцевий результат.

ЛІТЕРАТУРА

1. БСЭ. – Т. 12. – М. : Издательство «Советская энциклопедия», 1973. – 622 с.
2. Вища освіта України і Болонський процес : [навчальний посібник] / за редакцією В. Г. Кременя. Авторський колектив: М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, В. Д. Шинкарук, В. В. Грубінко, І. І. Бабин. – К. : Освіта, 2004. – 384 с.
3. Врублевська В. В. Шарітка з Рунгу : [біографічний роман про Ольгу Кобилянську]. – К. : ВЦ «Академія», 2007. – 512 с. (Автографи часу).
4. Гришкова Р. О. Формування іншомовної соціокультурної компетенції студентів нефілологічних спеціальностей : [монографія] / Р. О. Гришкова. – Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2007. – 424 с.
5. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти : вивчення, викладання, оцінювання / науковий редактор українського видання – доктор пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва. – К. : Ленвіт, 2003. – 261 с.
6. Закон України «Про вищу освіту» // Освіта України. Закон України «О высшем образовании» / Образование Украины. – 2002. – 2002. – 26 лютого. – 26 февраля. – № 17. – С. 1–8.
7. Колодич О. Б. Сучасні підходи до вивчення мовленнєвої діяльності / О. Б. Колодич // Педагогіка і психологія. – 2004. – № 4. – С. 55–60.
8. Кучерява О. А. Формування дискурсивної компетенції студентів філологічних факультетів вищих навчальних закладів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.02 «Теорія і методика навчання (українська мова)» / О. А. Кучерява. – Одеса, 2008. – 21 с.
9. Лановенко А. О. Підготовка майбутнього вчителя філологічного профілю на основі компетентнісного підходу [Електронний ресурс] / А. О. Лановенко. – Режим доступу : www.nbuv.gov.ua/.../soc.../pidgotovka%20maubutnogo%20vchutelya.pdf.
10. Назаренко М. Спогади на могилі (Шевченко, якого не знали) / М. Назаренко. – К. : ВД «Сварог», 2006. – 688 с.

11. Новий тлумачний словник української мови / [укладачі: В. В. Яременко, О. М. Сліпушко]. – [2-ге вид., виправл.]. – Т. 1. – К. : Видавництво «Аконіт», 2007. – 926 с.
12. Основи педагогічного оцінювання. Частина I. Теорія : [навчально-методичні та інформаційно-довідкові матеріали для педагогічних працівників / [за заг. ред. Ірини Булах]. – К. : Майстер-клас, 2005. – 96 с.
13. Педагогіка вищої школи : [навч. посіб.] / З. Н. Курлянд, Р. І. Хмелюк, А. В. Семенова та ін. ; за ред. З. Н. Курлянд. – [3-тє вид., перероб. і доп.]. – К. : Знання, 2007. – 495 с.
14. Пентиліук М. Професійна підготовка студентів-філологів / М. Пентиліук // Дивослово. – № 11. – 2005. – С. 21–24.
15. Равен Дж. Компетентность в современном обществе: выявление, развитие и реализация / Дж. Рамен ; пер. с англ. – М. : «Когито-Центр», 2002. – 396 с.
16. Семенов О. М. Формування культурознавчої компетенції учителів української мови та літератури / О. Семенов // Вивчаємо українську мову та літературу. – № 35 (39) 12. – 2004. – С. 12–13.
17. Скуратівський Л. До питання про значення поняття «мовленнєвий розвиток» та інші близькі за змістом поняття / Л. Скуратівський // Українська мова і література в школі. – № 3. – 2005. – С. 2–4.
18. New Webster's Dictionary. – London : Surjeet Publications. – 1825 p.
19. Rychen D. S. Education – Lifelong Learning and the Knowledge Economy [Електронний ресурс] / D. S. Rychen, L. Salganik // Conference in Stuttgart. – October 10-11, 2002. Key Competencies for the Knowledge Society. – Режим доступу : www.deseco.admin.ch.

Андрющенко Н. В.,

Черноморский государственный университет им. Петра Могилы, г. Николаев, Украина

ДОМЕНЫ ФИЛОЛОГИЧЕСКИХ КОМПЕТЕНЦИИ СТУДЕНТОВ

Статья посвящена доменам филологической компетентности, которые являются конечным результатом обучения, и их дальнейшему совершенствованию в формировании профессионализма будущих специалистов. Рассмотрена деятельность таких ученых-практиков и теоретиков, занимавшихся проблемой филологической компетенции, как: Р. А. Гришкова, А. Б. Колодич, А. О. Лановенко, D. S. Rychen и L. Salganik, E. H. Семенов, Л. В. Скуратовский и др. Прослежено путь развития видов филологической компетентности, а также этапы становления и развития ключевых компетенций. Указано, что специалист, обладая доменом филологической компетентности, в состоянии передать студентам углубленные знания и в конечном итоге сами студенты станут компетентными в своей области. Приведен пример повышенной компетентности для студентов, изучающих украинскую филологию, это дополнительные источники информации, что значительно расширят кругозор студентов. Эти источники должны открыть для студента новые страницы из жизни и творчества украинских писателей, которые будут эффективным помощником в работе специалистов.

Ключевые слова: *домен; филологическая компетентность; домен филологической компетенции; само-реализация; доменные задачи; самоконтроль; приоритеты образования; формирование профессионализма; усовершенствование.*

Andryushchenko N.,

Petro Mohyla Black Sea State University, Mykolaiv, Ukraine

DOMAINS PHILOLOGICAL COMPETENCE OF STUDENTS

The article considers domains of the philological competence which is the ultimate teaching result and their improvement in the formation of professionalism of the future specialists. We consider the activities of scientists, practitioners and theorists engaged in problem philological competence as R. O. Gryshkova, O. B. Kolodych, A. O. Lanovenko, D. S. Rychen and L. Salganik, O. M. Semenoh, and L. V. Skurativsky. It traces the path of philological competence types and stages of formation and development of key competencies. Indicated that expert, having domain philological competence, able to convey to students in-depth knowledge and eventually the students will be competent in their field. An example of increased competence for students of Ukrainian philology, are additional sources, boosting the outlook of students. These sources should open a new page for the student of the life and works of Ukrainian writers to be an effective tool in the work of specialists.

Keywords: *domain; philological competence; domain of philological competence; self-realization; homogeneous tasks; self-control; educational priorities; formation of professionalism; improvement.*

Рецензенти: *Мещанинов О. П.,* д. пед. н., професор;

Сисоєва С. О., д. пед. н., професор, член-кореспондент Академії педагогічних наук України.